

Internremiss: Förslag till stadgeändring avseende mandatberäkning till SLS fullmäktige

Bakgrund

På fullmäktige 2025 bifölls en motion som gav nämnden i uppdrag att se över hur fördelning av ledamöter till SLS fullmäktige kan förändras, *se bilaga 1*. Den nya modellen skulle *på ett mer demokratiskt sätt spegla medlemsföreningarnas storlek, där proportionalitet till antalet läkarmedlemmar ska vara vägledande*. Förslaget till stadgeändringarna ska presenteras i en proposition till fullmäktige 2026.

I sitt motionsyttrande sa nämnden att de även skulle se över ett antal alternativa metoder för att fördela mandat proportionerligt samt för- och nackdelar med dessa för att se ifall det fanns en beräkningsmodell som bättre passar SLS än den nuvarande. Även yttrade nämnden att de i beredningen skulle inhämta medlemsföreningarnas/sektionernas åsikter vid tre tillfällen: ordföranderådet hösten 2025, internremiss av stadgeförslaget i slutet av 2025 samt återkoppling på ordföranderådet våren 2026.

Arbetet

Under hösten påbörjades arbetet med att utreda för- och nackdelar med olika alternativ för mandatuträkning. Förutom nuvarande beräkningsprincip men med borttagen nertrappning av mandat efter 999 medlemmar inkluderades tre andra beräkningsmodeller i utredningen.

De fyra olika beräkningsmodeller som utreddes presenterades på ordföranderådet 9/10. Det var:

1. Nuvarande princip utan nertrappning av mandat efter 999 medlemmar – *en ledamot för varje påbörjat 250-tal läkarmedlemmar*.
2. Höjd gräns för att få mandat utan nertrappning av mandat efter 999 medlemmar – *en ledamot för varje påbörjat 275-tal läkarmedlemmar*.
3. Jämkade uddatalsmetoden – *ett fast antal mandat som fördelas mellan föreningarna och ett garantimandat till varje förening. I beräkningarna användes 160 mandat som var antalet mandat på fullmäktige 2025*.
4. Proportionerligt antal röster till medlemsantal – *förening får ett proportionerligt antal röster utifrån antal läkarmedlemmar i föreningen, eventuellt i kombination med att inte bara röster utan även antal föreningar som stöder ett förslag skulle vara avgörande (jämför EUs ministerråd)*.

I presentationen lyftes för- och nackdelar med de olika beräkningsmodellerna, *se bilaga 2*.

Deltagarna på ordföranderådet tog inte ställning för en särskild metod under mötet, men i dialoger efter mötet framfördes synpunkter på ett system som säkrar att inte några få stora föreningar får allt inflytande vore önskvärt. Som ett exempel lyftes att vissa beslut, åtminstone stadgeändringar, skulle kunna kräva majoritet i föreningar och inte bara majoritet i röster. Även lyftes synpunkter på att inte göra allt för ingripande förändringar i hur mandat beräknas.

Nämndens beredning

SLS nämnd har diskuterat om de olika förslagen och tagit till sig av föreningarnas inspel. I sina diskussioner har nämnden tagit fasta vid synpunkter om att inte göra allt för ingripande förändringar i stadgan. Den minst ingripande förändringen av de alternativ som lyfts är att behålla gränsen för mandat vid påbörjat 250-tal läkarmedlemmar. Det gör det lätt för föreningarna att förutse antal mandat de får, jämfört med den jämkade uddatalsmetoden där mandat kan "hoppa" mellan föreningarna.

En modell med proportionellt antal röster utifrån antal läkarmedlemmar i föreningen rekommenderas ej, då det skulle kräva diskussioner om hur många mandat de lokala läkarsällskapen skulle ha i en sådan modell, för att motsvara dagens ett mandat vardera.

Redan idag finns en bestämmelse i stadgan om att stadgeändringar ska röstas igenom med 2/3 delars majoritet. Att även införa en ny regel där antalet föreningar som röstar för ett förslag ska ta i beaktande är komplicerat då föreningarna har olika antal mandat och deras ledamöter kan välja att rösta olika i samma fråga. SLS fullmäktige 2025 bestod av 160 mandat fördelade på 57 medlemsföreningar, 11 sektioner, 9 lokala läkarsällskap och kandidat- och underläkarföreningen. Om alla hade varit närvarande hade det mötet krävt att de 27 största medlemsföreningarna hade röstat för en stadgeändring med samtliga sina röster för att den skulle gå igenom. Om mötet i stället hade haft en mandatberäkning utan nertrappning efter 999-läkarmedlemmar hade det krävts att de 25 största medlemsföreningarna hade röstat för en stadgeändring för att den skulle gå igenom. Nämnden bedömer därmed att den bestämmelsen i stadgan avseende 2/3 majoritet redan är en tillräcklig spärr för att inte ett mindre antal föreningar ska kunna "kapa" ett beslut.

Förslaget

Nämnden har landat i att föreslå att behålla nuvarande mandatfördelningsmodell där medlemsföreningar och sektioner får ett mandat per påbörjat 250-tal läkarmedlemmar men utan nertrappning efter 999 medlemmar. I förslaget nedans syns den föreslagna ändringen i SLS stadga § 8. Den ändringen medför endast en mindre strykning av text i stadgan.

§ 8 SLS fullmäktige

Fullmäktige består av ledamöter i fullmäktige och deras suppleanter, valda av SLS medlemsföreningar, sektioner eller invalda lokala läkarsällskap och kandidat- och underläkarföreningen, samt av representanter utsedda av associerade föreningar.

Medlemsförening får utse en ledamot i fullmäktige för varje påbörjat 250-tal läkarmedlemmar i föreningen upp till 999 läkarmedlemmar, ~~därefter en ledamot för varje påbörjat 500-tal läkarmedlemmar upp till 1 999 läkarmedlemmar och därefter en ledamot för varje påbörjat 1 000-tal läkarmedlemmar~~, vilket beräknas utifrån vad som anmälts enligt § 7 andra och tredje stycket.

Sektion får utse en ledamot i fullmäktige för varje påbörjat 250-tal enskilda medlemmar i SLS, som också är medlemmar i sektionen ~~upp till 999 medlemmar, därefter en ledamot för varje påbörjat 500-tal enskilda medlemmar i SLS som också är medlemmar i sektionen upp till 1 999 medlemmar och därefter en ledamot för varje påbörjat 1 000-tal enskilda medlemmar i SLS som också är medlemmar i sektionen~~. Sektion ska senast den 1 november varje år till SLS rapportera in antal enskilda medlemmar i SLS som också är medlemmar i sektion per den 1 september samma år. Medlemsregister ska inlämnas till SLS förstnämnda datum.

Invalda lokala läkarsällskap och kandidat- och underläkarföreningen får utse en ledamot i fullmäktige.

I *bilaga 3* kan ni se en jämförelse hur medlemsföreningarnas mandat på fullmäktige 2025 hade fördelats utan den nuvarande nertrappningen av mandat efter 999 läkarmedlemmar.

Vi vill gärna ha in era synpunkter på detta förslag senast 11 januari för att SLS nämnd ska hinna bearbeta era synpunkter inför att förslaget ska skickas ut till fullmäktige 2026. Synpunkter och frågor kan ni skicka till kanslichef Anders Bengtsson (anders.bengtsson@sls.se).

Bilagor

1. Motion till fullmäktige 2026 med nämndens yttrande
2. Presentation från SLS ordföranderåd 2025-10-09
3. Jämförelse mandatfördelning på fullmäktige 2025 med föreslagen stadgeändring